

RESERVATET CHRISTIANIA

RESERVATET CHRISTIANIA

UDSTILLING I RUNDETAARN

17 JANUAR – 22 FEBRUAR 2009

FOTOGRAFI: MARIE ROSENKRANTZ GJEDSTED WWW.MRG.DK

INTERVIEWS: NANNA PIL ARENDAL WINTHER OG SARA TRIER

WWW.RESERVATETCHRISTIANIA.DK

Toiletdør på Volden

Pladsen foran café Nemoland

Halvtag i Langgaden

Redskabsskur på Syd Dyssen

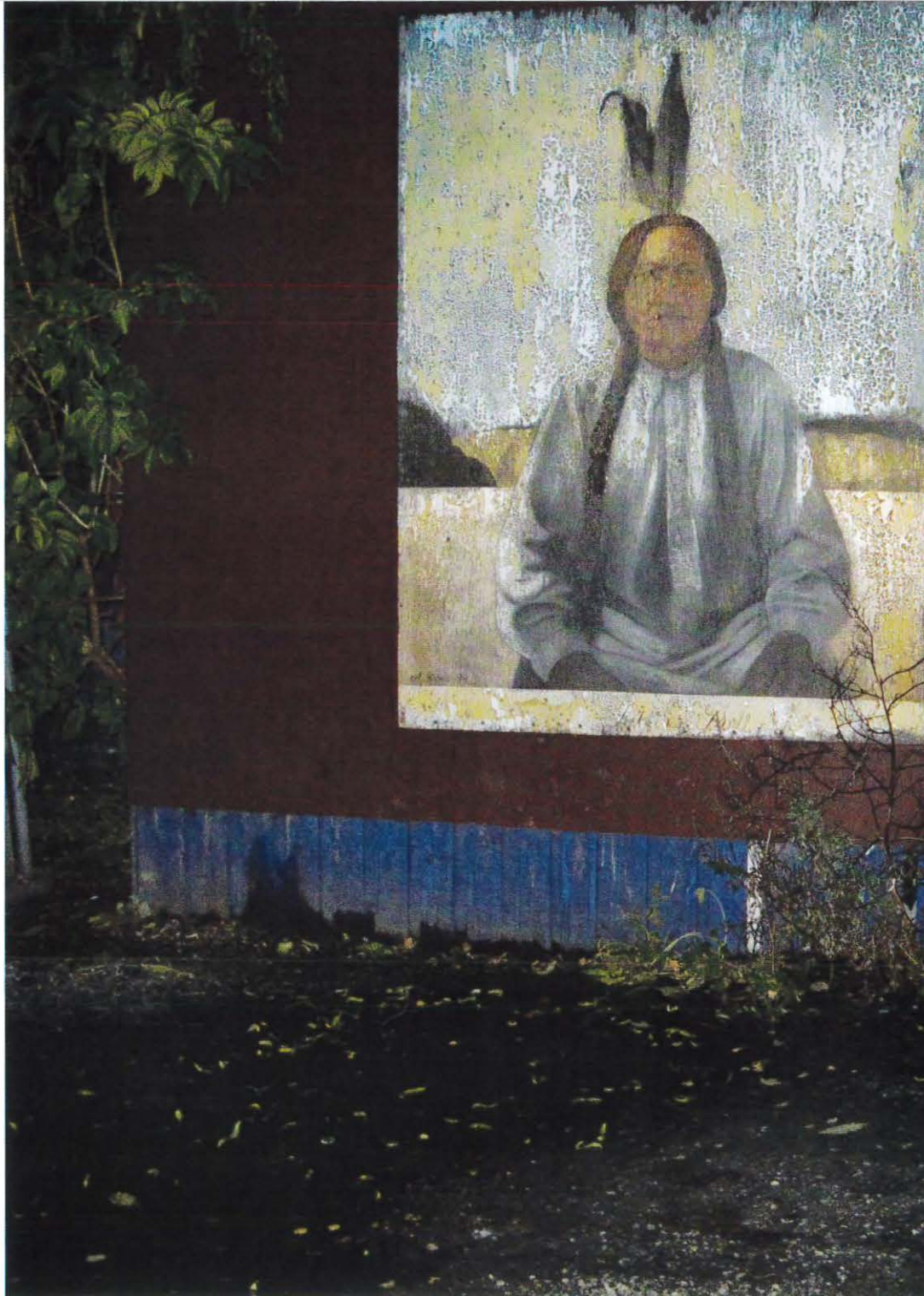
Pladsen ved café Månefiskeren

Møbler på Refshalevej

Graffiti på depot

Væg ved café Nemoland

Muldtoilet i området Bjørnekloen

Roser ved Stadsgraven

Presenning over lejrplads på Volden

Bålplads på Volden I

Bålplads på Volden II

Beboelsesvogn i Nordområdet

Hus ved Dyssebroen

Vægudsmykning ved spillestedet Loppen

Boplads på Frederiks Bastion

Campingvogn på Refshalevej

Pusher Street

YRSA LÆGGER KROPPEN MOD PLANKEVÆRKET

BRITTA LILLESØE. BOR I MÆLKEBØTTEOMRÅDET. FØDT 1944. CHRISTIANIT FRA 1972. SKUESPILLER, KULTURKOORDINATOR, MEDSTIFTER AF TEATERGRUPPEN SOLVOGNET, FORKVINDE I OG INITIATIVTAGER TIL CHRISTIANIAS KULTURFORENING, SOM HAR STÅET BAG HAMPEHØRINGER, MINORITETERNES GRUNDLOVSDAG, BUNDMØDE, BYSTAMMEMØDE OG FREDSFESTIVAL. MEDLEM AF PRESSEGRUPPEN OG KONTAKTGRUPPEN.

I 1964 hørte jeg fra folkemusikere som **Cæsar**, Balalaika Ole og gruppen Cy Maja og Robert, at de var begyndt at besætte tomme lejligheder på Christianshavn. Jeg boede i et kondemneret skib i Christianshavns Kanal og sagde - Det vil jeg også. Så jeg gik en tur i kvarteret Hovedenden og kiggede på kondemnerede huse, som var ved at blive ryddet. Jeg faldt over Sofiegade 3, fandt frem til ejeren, og dér lejede min kæreste, jeg og nogle venner et par lejligheder som lager. Man måtte ikke bo der, så det foregik med mørklægningsgardiner.

Vi fik en aftale i stand med ejeren om at leje først ét hus, så to – og til sidst hele karréen i Sofiegade-Dronningensgade for omkring tyve kroner per lejemål! Venner, bekendte og studerende fyldte husene ud, vi rev mørklægningsgardinerne ned, bagefter fulgte baghusene og lokummerne i gården efter. Et fantastisk kulturmiljø udfoldede sig i Sofiegården. Gasolin opstod, vi lavede teater i gården og havde al mulig udveksling med udenlandske teatergrupper. Slumstormerbevægelsen var født, og snart fulgte Christiania.

I 1970 ville beboerne i Prinsessegade have lys og luft og en byggelejeplads til deres børn. Fra de øverste vinduer kunne de se ned på Bådsmadsstrædes Kaserne og officersfruernes nyttehaver, frugtræer, roser og plæner. Bygningerne var blevet erklæret for fugtige og blev kun brugt til hærens ammunitionslager og nogle laboratorier og var ved at blive rømmet. På plankeværket skrev Christianshavnerne: Hellere børn der gynger – end kanoner der synger. Beboerne havde sendt en lille delegation med underskrifter til forsvarsministeren, Ninn Hansen, lavet optog med blomster, musik og balloner og prøvet den parlamentariske vej. Til sidst tænkte de – Nu skal det fandeme være løgn. Og så lavede de molotovcocktails hele natten i baggården.

I efteråret 1970 kom den nystartede Christianshavns Beboeraktion, som var en forløber for Lokalrådet, hen til os i Sofiegården og sagde - I må komme og støtte de mennesker, der bor i Prinsessegade. Min daværende kæreste, Jesper Sølling, og jeg og flere andre løb derned. De aktionerende kom ud fra de lokale værtshuse, Hekla og Høvlen. Vi skubbede med og heppede. Kom så, Yrsa - og Yrsa stavrede på høje hæle hen og lagde kroppen mod kasernens plankeværk.

Så blev plankeværket ind til det forjættede land væltet og nogenlunde dér, hvor Palmehaven og Røde Sols Plads ligger i dag. Plankeværket røg

op og ned et par gange, i eftersommeren 1971 blev det for sidste gang væltet med en rambuk. Ved Palmehaven kom en byggelejeplads, soldater gik vagt derinde endnu, men endte med at stå og sludre med børnene.

Fisker Kim, Victor Esmann, Vern og Connie og andre baggårdsbørn kendte området. Fisker Kim havde som barn gået i klasse med nogle af officersbørnene fra kasernebygningen, der i dag er Fredens Ark, så han kendte til frugtræerne og alt det gode. Han fik så efterhånden de andre med ind gennem huller i hækken til det øvrige kaserneområde. Vern, der var god til at fiske, fandt ud af at stange ål i søen, og de lavede sig en tømmerflåde. Der var stadig gang i dele af kasernen, for eksempel lavede Landetatsens Laboratorium ammunition – i dag hedder stedet Landet Labora, fordi bogstaver er blevet fjernet. Vern og Connie forsøgte at flytte ind i Kommandørhuset et par gange, men blev smidt ud af vagter. Af uransagelige årsager fik et par slumstormere, som i sommeren 1971 var flyttet ind oppe i Rosenhuset, lov til at blive.

KASERNEOMRÅDET BLEV LANGSOMT TØMT FOR MILITÆR, OG EN DAG I SEPTEMBER 1971 SIGER FISKER KIM TIL VICTOR ESMANN – HVAD SKAL VI KALDE LANDET?

Ved en bager på Christianshavns Torv hang et gammelt smukt skilt, hvorpå der stod Kristiania. Victor havde vist også læst romanen *Kristiania*

Bobêmen, skrevet af en norsk forfatter om det frisindede kunstnermiljø i Oslo, dengang byen hed Kristiania. Victor sagde - Lad os kalde det Christiania!

Hey mand, siger Fisker Kim til Ludvigsen

- Der ligger et helt land ude på Christianshavn, inde bag kasernens plankeværk. Så tog Fisker Kim ind til Jacob Ludvigsen, redaktøren på den alternative avis Hovedbladet. Ludvigsen får fat på sin kone Elisabeth, fotografen Ernst Nielsen og brødrene Skovle. Den 26. september 1971 klæder de sig ud i militærtøj, smører madpakker og kører af sted i Jacobs Citroën. De har boltsaks med og kryber igennem et hul i hegnet, planter et flag og udråber fristaden Cristiania. Ernst Nielsen tager billeder, og Ludvigsen skriver en historie til Hovedbladet med overskriften: *Emigrer med linje 8 til Christiania*.

Kort efter rykker Vern og Connie rigtigt ind i Kommandørhuset, og Fisker Kim og hans kone Elsa flytter også ind. Det bliver officielt i Hovedbladet, og så kom der gang i den. Først senere bliver Dyssen besat. Folk sejlede derover i små både og klædt ud som søfolk – Per Løvetand med admiralhat og sabel – mens de pustede balloner op med slogans på. Og christianshavnerne, der længe havde ønsket sig noget grønt, oprettede kolonihaver på Dyssen. I sommeren 1972 vendte jeg hjem fra Jomfru Ane Teatret i Ålborg og stødte på min ven Luffe, som inviterede mig til at lave teater med

Solvognen, som var en lys- og lydgruppe. De havde et loftsrum på Vesterbrogade, og her satte vi os op, en tre fire folk, og skrev det første stykke gadeteater om Nej til EF, Holger Danske og Fællesskabet. Vi samlede en flok skuespiller venner og spillede på Rådhuspladsen og ned gennem Strøget på en trækvogn.

Jeg flyttede endeligt ind på Christiania i 1973, i en af Dyssens vinkelgårde, som hed Autogena Redanen. Der boede i forvejen nogle fra Solvognen, og Autogena blev en slags base for gruppen. Vi havde hele Christiania til at hjælpe os. Drengene, der havde startet en smedje, lavede geværattrapper til en af vores gadeteaterforestillinger, *Natoharen* i 1973, og jernskelettet til en kæmpe julegås til vores julemandshær i 1974. Befri fantasien, stod der på murene.

Når man kom ind gennem hovedindgangen,

så drog man et lettelsens suk, og når man så kørte over broen og videre ud på Dyssen – det var vidunderligt at bo der. Selvom nogle gange var der så koldt på Autogena, at vi sov med tøjet på. Vi fyrede op i hjemmelavede ovne fra smedjen. I vores store fællesrum var en hvidkalket pejs muret op, og dér samledes vi foran med tæpper omkring os, og Peter Thiel læste H.C. Andersen højt. Vi skrev manuskripter og alle mulige vanvittige synopsis i stearinlysenes skær.

Om sommeren lavede vi sommerkøkken udenfor og sov i sivene og havde den stærke fornem-

melse af fred og ro midt i en by. Til Solvognens brug lavede jeg et kartotek over folk, man kunne bruge til forskelligt. For eksempel Antonsens Limousiner – dem brugte vi til et stykke virkelighedsteater, der hed *Nixon i Byen* i 1973. Vi arrangerede det, som om Nixon rigtigt ankom fra lufthavnen i limousine. Vi havde anmeldt teaterstykket, og så kom politiet og kørte foran og bagved, dannede rigtig eskorte og spillede med.

Et af Christianias mottoer burde være: Sorte får fra alle klasser foren jer! I begyndelsen havde vi alle sammen hippietøj på og de dér ølkasser af træ til vores ting, så man ikke med det samme kunne se folks baggrund. Det var først, da vi fik pakket tingene ud. Alle havde ikke arvet en prismelysekrone. I starten var her nogle klunsere, Abbé Pierres Klunsere, som havde et lager i Grisestien og uddelte tøj til fattige. Og her var også Børnemagt, Kaninbrødrene, Daltonbrødrene, Guds Børn og flere andre. Solvognen var en slags gruppe. Og her var amagerrødder og nogle lidt rockeragtige også.

CHRISTIANIA HAVDE EN STOR TILTRÆKNINGSKRAFT PÅ BØRNEHJEMSBØRN OG KOSTSKOLEBØRN. VI VAR MANGE SKILSMISSEBØRN. FAMILIERNE VAR SPLITTEDE, MOR VAR KOMMET UD AT ARBEJDE, OG DRØMMEN OM EN SAMMENHÆNG FIK FOLK TIL AT DANNE KOLLEKTIVER OG EN SLAGS FAKE FAMILIER.

I 1996 startede vi Christianias Kulturforening. Da det Europæiske Ministerråd holdt topmøde i Bella Centeret i 2002, arrangerede vi et Bundmøde på Fredens Eng til støtte for de glemte små folkeslag i Europa. Der var et stort modertelt med tipier og bålplads rundt om. Og hvert år i Pusher Street holder vi Minoriteternes Grundlovsdag under parolen - Minoriteterne er Majoriteten! Alle mulige minoritetsgrupper er inviteret, og folk, der snakker om retfærdighed eller uretfærdighed i samfundet.

CHRISTIANIA ER JO EN BYSTAMME, OG DERFOR HOLDER JEG FAST I BEGREBER SOM RUNDKREDSEN OG BÅLET. SAMMEN MED KUNSTNERE OG INTELLEKTUELLE FRA EN HOLLANDSK BYSTAMME HAR VI HER PÅ CHRISTIANIA FORFATTET ET BYSTAMMEMANIFEST!

Under Klimatopmødet i København i 2009 afholder Kulturforeningen sammen med flere miljøgrupper et Klima Bundmøde. Christiania har sammen med flere andre Agenda 21 grupper dannet Netværket til Bevarelse af Christiania som grøn Bybiotop. Jeg arbejder også for, at unge kan bo på Christiania i skurvogne. Befri din indre hulebygger! Sammen med professorerne Bjørn Nørgaard og Tage Lyneborg, elever fra Arkitektskolen, folk her fra Christiania og andre har jeg dannet gruppen Atypia. Vi vil arbejde med økologiske skurvogne og moduler til mobile bo-enheder sammen med unge og hjemløse.

HELLERE DØ STÅENDE END LEVE PÅ KNÆ

FRANK. BOR I MULTIHUSET I FABRIKSOMRÅDET. FØDT 1963. CHRISTIANIT FRA 1983. HAR SIDEN 1983 VÆRET MED TIL DE FLESTE BEGIVENHEDER I FRISTADEN. DELTAGER I KATASTROFEHOLDET OG ARBEJDER I FRISTADEN TIL EN LILLE CHRISTIANIA-LØN.

PØ. BOR I MULTIHUSET I FABRIKSOMRÅDET. FØDT 1957. CHRISTIANIT FRA 1976. ARBEJDER SOM TAGDÆKKER OG FOR KATASTROFEHOLDET.

BEGGE ER MEDLEMMER AF KLUBBEN W.C. FIELDS, SOM HØRER TIL I HOTELLET MELLEM PUSHERSTREET OG FREDENS ARK. TIL KLUBBEN HØRER KATASTROFEHOLDET, SOM HAR STÅET BAG UTALLIGE BYGGEAKTIONER PÅ CHRISTIANIA.

Pø: Vi har et motto i W. C. Fields klubben - Oprør, modstand, intet roligt bagland.

Frank: Katastrofeholdet, som vi her i klubben har dannet og som de fleste af os deltager i, har en slags maoistisk tankegang bag sig...

Pø: Vi laver arbejdsweekender hos christianitter, der har brug for hjælp. Enlige mødre og den stil.

Frank: Når krisen kradser, så rykker vi ud. Ligesom med Pyramiden, huset på Volden. Der stod vi med et hold hernede fra. Der kom så et hold fra Thomas Navers arbejdsplads og en masse andre christianitter og renoverede Pyramiden.

Pø: Vi hjalp også til nede ved Vadestedet, huset ved søen. De unge mennesker, der bor der, kom og sagde, at der var en arbejdsdag dernede, og så stillede vi med et hold. Så lavede vi spærene til et nyt tag og rejste dem. Vi har været ude og hjælpe Tine i Den Blå Karamel i hendes hus, og nu er vi hos Michael.

Pø: Og så deltager vi i alle demonstrationer. Men ingen siger til klubmedlemmerne, at de skal tage med til demo eller arbejde på et hus. Det er kun for dem, der har lyst.

Pø: Vi har alle sammen et tilhørsforhold til BZ eller undergrundsbevægelsen. Tidligere slumstormere ude fra byen og her fra

Christiania overtog den gamle klub i Hotellet i sin tid.

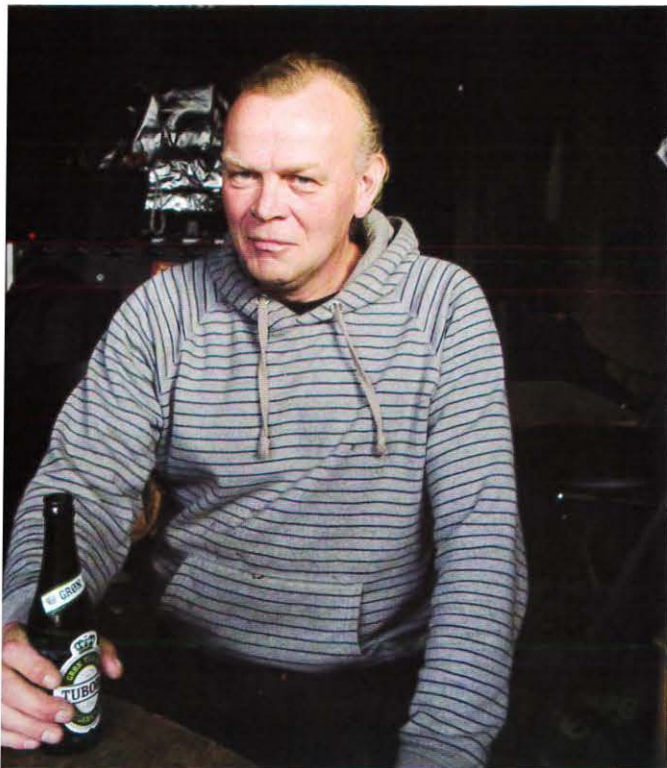
Frank: Man skal kunne lide at drikke bajere. Vi spiller billard og går i hundene og i hegnet!

Pø: Det her er De Gamle Sure Mænds Kirkegård. Eller som pigerne sagde før i tiden, De Bitre Mænds Klub. Det var fordi, at vi begyndte at kalde Nord Dyssen for Enlige Mødres Ø.

Frank: I gamle dage havde vi det sådan - Hundene indenfor og kvinderne udenfor. Men så tog vi kvinderne ind, og så ville de have hundene ud ...

PØ: VI HAR PLANER OM AT LAVE NOGLE BYGNINGSMODULER, SÅ HVIS DE RIVER ET HUS NED, SÅ KAN VI REJSE DET SAMME DAG. SÅ KOMMER VI HELE FLOKKEN OG KNALDER ET HUS OP IGEN.

Pø: Jeg læste en spændende bog om Rote Arme Fraktion. De var jo hippier ligesom os. De blev trængt op i en krog ligesom en rotte, og en rotte bider fra sig. De blev ekstreme. Vi er jo heldige her i Danmark, at vi ikke har oplevet overgreb fra politiets side på samme måde. Men vi bliver da sure, når panserne tæsker en ung pige.

Frank: Vi vil godt lave oprør, men vi vil ikke have liv på samvittigheden.

Pø: Vi går ikke ud og laver bankrøverier eller placerer bomber.

Frank: Men man skal vise modstand i én eller anden grad, ellers sker der ingen forandringer i samfundet. De forsøger at forhindre det på regeringsplan – vi giver dem noget mere i

bistandshjælp. Så sætter de bstanden op, så alle dem, der er på røven, ikke behøver at hutle sig igennem tilværelsen. Nu er de begyndt at skære i alting og vil have alle folk ud på arbejdsmarkedet. Alle de folk, der ikke kan eller vil arbejde, de bliver nu presset ud i situationer, hvor de skal hutle sig gennem tilværelsen på alle mulige mærkelige måder. Det har ramt Christiania. Der er ikke længere så mange af os, der laver frivilligt arbejde.

Frank: I mange år har vi nægtet at gå til fællesmøder. For på fællesmøderne sidder nogle få stykker, der allerede har besluttet, hvad der skal ske. Så kommer man ned og kan få lov til at pippe lidt - det var sgu da ikke det, vi havde aftalt.

Frank: De stoppede os i at lukke Café Nemoland. Det var det sidste kapitalistiske foretagende herude, hvor nogle enkeltpersoner tjente kassen. Stedet fik bare lov til at køre derudaf, og alle pengene forsvandt. Ned i private lommer, som købte store BMWer og huse ude i byen og restauranter, og hvad de der drenge ellers har.

Vi ville have gjort Nemoland til en Christiania-virksomhed for mange år siden, men fællesskabet kom og blokerede. Det var i samme omgang, at vi flyttede Stregen og lukkede Hovedporten, den gamle hovedindgang, som nu er genåbnet.

Pø: Hvis vi havde et problem i gamle dage, så sad vi ikke og snakkede det ihjel ligesom nu.

Frank: De få, der nu søger om privat ejendomsret til deres bolig på Christiania - Bare dét, at de finder på søgsmålet burde være udsnidningsgrundlag. Det er som at sige - Nå ja, så lukker vi Christiania og laver stedet til en vil-lavej. Nu skal vi bare have fundet nogle boliger til dem ude i byen.

Frank: De problemer, der bliver diskuteret på Fællesmøderne nu, det er statslige problemer og med advokater og skidt og lort. Og her kan altså kun folk, der har forstand på det, være med. Så skal man sætte sig ind i regler og love og paragraffer, det kan jeg ikke, og jeg gider ikke. SES har jo sendt os en stak papirer, der går fra gulvet og op til over mit hoved, både til Christiania og til mig som enkeltperson. Jeg forstår ikke en skid af, hvad der står i dem, og de henviser hele tiden til en paragraf. Så skal man sidde med fire lovbøger ved siden af sig og slå op for hvert ord. Hvorfor skriver de ikke på dansk?

Frank: Nu skal vi ikke være ude i januar 2009, men i januar 2010. I realiteten kan de jo komme og sige, at nu er brugsretten ophævet eller inddraget. Og I har jo fået det at vide i alle de papirer, advokaterne har sendt. Jeg har jo bare taget brevet og lagt det over i stakken. Et hvilket som helst andet sted ville folk have fået nervesammenbrud for længe siden.

Pø: Vores børn og alle på Christiania burde have krisehjælp, fordi vi har været rydningstruede i så mange år.

FRANK: SÅ SIGER MAN TIL SIN DRENG - HVIS DU NU BLIVER VÆK FRA MIG UDE I BYEN, SÅ SKAL DU FINDE EN POLITIMAND OG GIVE HAM DIT NAVN. OG SÅ SLIPPER DIT BARN IKKE DIN HÅND MERE. DET ER SKRÆKSLAGENT FOR AT GÅ HEN TIL EN POLITIMAND. DER ER UNGER HER, DER HAR FÅET UNDERSØGT DERES SKOLETASKE PÅ VEJ HJEM FRA SKOLE.

Pø: Ja, der er flere generationer af børn herfra, der hader politiet.

Frank: Jeg har jo set i fjernsynet, hvordan politibetjentene til træning gejler hinanden op. Det er nogle grimme ord, de bruger om os. Hvis de kommer for at *buste* en lille gruppe for noget hash, så tager de os alle sammen over én kam. Vi bliver alle sammen kørt rundt i manegen, uanset om vi har gjort noget eller ej.

Men vi holder kampgejsten her i klubben. Vi tror stadig alle sammen, at vi er femogtyve år.

Hellere dø stående end leve på knæ.

*SES: Slots og Ejendomsstyrelsen
Stregen eller Fronten: Grænsen for området med hash-salg på Christiania*

STÅNG CHRISTIANIA – ELSK SVERIGE

OLE LYKKE. BOR PÅ BØRNEENGEN. FØDT 1946. CHRISTIANIT FRA 1979. FOTOGRAF, FOREDRAGSHOLDER OG MEDARRANGØR AF DIVERSE KULTURPOLITISKE ARRANGEMENTER, BLANDT ANDET STØTTEFEST FOR NAVAJO- OG HOBI- INDIANERNE I 1986 OG AMBASSADEN PÅ OVENGADEN NEDEN VANDET I 2004.

Kort tid efter højesteretsdommen i 1978 var der en stor udvandring fra Christiania. Der var alt for mange hårde stoffer og alt for lidt istandsættelse og positivt gang i den. Fra sommeren 1978 til sommeren 1979 var der ti dødsfald på Christiania relateret til misbrug af hårde stoffer. Det blev klart, at Christiania ville dø indefra, hvis der ikke blev gjort noget.

Den 31. oktober 1979 var jeg til den store Junkhøring i Den Grå hal, og et par dage efter startede blokaden i Fredens Ark, hvor et par hundrede mennesker mødte op og tjekkede huset igennem. Kort efter mødte jeg så Niels Worsøe i en bus inde ved Rådhuspladsen. Han fortalte, at nu skete der altså noget, og jeg skulle

tage at komme over, de havde i øvrigt brug for en fotograf. Okay, så kom jeg til fællesmøde i Rockmaskinen, og jeg kunne godt mærke, at det virkelig rykkede.

I Fredens Ark er der plads til ethundrede mennesker, men der var kun tyve til toogtyve tilbage. Der var så mange rum, der var udbrændt. Der havde været brand i ovnene, og rummene var totalt sværtede, og hvad gør man så, når man er junkie? Så rykker man ind i det næste rum og ødelægger det. Eller skider på gulvet.

Der var to toiletter, der fungerede, i hele bygningen, så det foregik jo i flasker, plastikposer og ud af vinduet. Var der smadrede vinduer,

så var det noget med at sætte en dyne eller en madras i. I løbet af det første halve år lærte jeg både stafylokokker og fnat at kende.

Hvis bygningen skulle hænge sammen, var det en god idé at lave kollektiver. Vi startede kollektivet Ararat, som stadig eksisterer, på tredje sal, og et kollektiv startede i stuen, og så var der Konesumpen på anden sal. Jeg havde i anledning af anti-forureningsgruppen Noahs ti års jubilæum læst i Biblen, at arken efter fyrre dages og natters regn lagde sig til hvile på Ararats bjerg. Junkblokaden varede nøjagtig fyrre dage frem til 9. december, hvor vi alle stod til fotografering ovre bag den Grå Hal. Fyrre dage, ligesom syndfloden, fuldstændig fantastisk. Og vi kaldte kollektivet Ararat.

I slutningen af halvfjerdserne var Christiania uden tvivl stedet, hvor man kunne blive pumpet op og som skabte narkomaner. Et pres fra politiet pressede forhandlingsstederne herud. Men Junkblokaden og Folkebevægelsen mod hårde stoffer fik sat en effektiv stopper for hårde stoffer i Christiania og fik stor virkning ud i hele Danmark. Det var ikke længere smart og frækt at prøve heroin.

Mange politikere regnede i 1978 og 1979 med, at Christiania dør jo ud af sig selv. Giv dem et par år, og så går vi ud og rydder resten ud. At vi rejser os efter junkblokaden, får dem til at tage os alvorligt. Det gør politiet så også, så i peri-

oden fra 1980 og gennem 1981 har vi noget, der ligner den senere Christiania-patrulje.

Nogle politifolk havde fuldstændig på egen hånd en målsætning om, at Christiania skal kraftedeme ikke overleve sin ti års fødselsdag. Dagen før fødselsdagen, den 26. september 1981, kulminerer det hele med det første egentlige gadeslag om Christiania. Med barrikader og moloer og hele baduljen. Politiet blev jaget på flugt. Næste dag lavede vi et kæmpe optog med farver og fest.

Der stod så på forsiden af Politiken: Toogtyve betjente såret ved Christiania. Gudskelov havde vi en klog mand, justitsminister Ole Espersen, tidligere medlem af Støt Christiania. Han fandt ud af, at kun tre betjente faktisk havde været på skadestuen og med mindre skader.

Der skulle laves en lokalplan inden 1982, og miljøministeren udpeger et arkitektfirma. Det skal lave et forslag til Christianias fremtid. Vi har en stribe møder med arkitekterne og fik en fornuftig rapport ud af det i januar 1982. Den dannede grundlag for, at Folketinget i marts 1982 for første gang gav Christiania lov til at fortsætte på ubestemt tid.

I Sverige, Norge og Finland kørte de en kampagne, der hed: Luk Christiania. Den var styret af en lille mærkelig fraktion, der hed Europæisk

Arbejderparti. Sådan en eller anden Reagan-forlænget arm. Det Nordiske Råd skulle holde møde i Stockholm og Helsinki i februar 1982. Og her var det på dagsordenen at kræve fra de andre tre skandinaviske lande, at Danmark skulle lukke Christiania.

VI TÆNKTE: FINT, VI LAGER EN KAMPAGNE I SVERIGE. DE HAVDE EN KAMPAGNE, DER HED "STÄNG CHRISTIANIA", SÅ LAVEDE VI EN KAMPAGNE, SOM HED "ELSK SVERIGE". I LUND, STOCKHOLM OG GÖTEBORG.

På mødet mellem de fire nordiske justitsministre sad Ole Espersen for Danmark. Her sidder fire justitsministre, og tre siger, at al narkokriminalitet kommer fra Christiania og spredt sig herfra udover hele Norden. Ole Espersen siger så - Vi har en rapport her fra arkitektfirmaet Møller/Grønberg, den holder vi os til, og i øvrigt skal I ikke blande jer i vores interne forhold. Vi var hundrede super flot udklædte demonstranter i en parade ude foran. En tre til fire måneder efter vendte sympatien, Danmark var træt af den sure storebror. Der kørte en kampagne bagefter, som hed "forbuds Sverige".

En af de ting, som fulgte efter junkblokaden, var en kollektivisering af næsten alle Christianias arbejdspladser. Indtil da havde både værtshuset Woodstock, Fælleskøkkenet, spillestedet Operaen, værtshusene Valmuen og Phoenix hver især været styret af én mand, som scorede

profiten. Nu skulle der være fælles beslutninger, kollektiver og møder. Da jeg kom hjem efter halvanden måneds forsvarsturné i Sverige, havde jeg det sådan: Hold da kæft! Sikke noget rod. Så jeg gik ned og arbejdede i Fælleskøkkenet, som lå lige midt i klatten.

Bullshit var begyndt at dukke op, eller rettere Filthy Few, Nørreagersminde banden, Frederiksberg MC og alt det rod, som blev til Bullshit. Fælleskøkkenet lå ved pladsen og Pusherstreet, hvor der endnu ikke var kommet borde op. Men hashsalget kørte hele vejen op over Prærien, op til hovedindgangen. I sommeren 1982.

I 1993, da justitsminister Erling Olsen nedlægger Christiania-patruljen, så går politiet dybest set i strejke. De viser sig simpelthen ikke i fire år på Christiania, undtaget en fire til fem gange, hvor en stor narkosag peger herud. Det er i den periode, frem til slutningen af 1997, at Pusherstreet bliver bygget op. Nu er værtshusene blevet legale, så pusherne ryger ud på gaden. Der bliver bygget fyre skure i Pusherstreet, og der er ikke et pip fra Forsvarsministeriet.

Så kommer Folketingets beslutning i efteråret 2002, der siger, at nu har Christiania et år til at vise, at vi kan lovliggøre os selv. Der er nogenlunde fred i fire til fem måneder, men der i januar 2003 vælter det op, nu er der kun tre måneder tilbage, og hvad gør vi? Jeg laver Ugespejlet på det tidspunkt, og et enkelt nummer

når op på fireogtres sider kun med presseklip. Vælger Christiania hashen eller overlevelsen? Vil Christiania dø for en skævert? Jeg er med til at indkalde møder og holde taler og bliver til et begreb, en "Ole Lykke", der ikke kan døje hashmarkedet.

Der bliver ellers holdt fine fællesmøder. Jeg sidder til bords med hardcore pushere, og vi snakker fint sammen og forstår hinanden, men der bliver ikke rykket på noget konkret. Det ender jo med, at det går op for Gaden, at politiet faktisk mener det alvorligt. I årsskiftet 2004 piller pusherne selv boderne ned. Så går der to til tre måneder, og så bliver de fleste knaldet. 56 anholdelser.

I retten blev der for nyligt holdt et timelangt foredrag med lysbilleder om Christiania, men den altoverskyggende arbejdsplads, Pusherstreet, blev ikke nævnt med et ord. Der er bare totalt konsensus om, at det snakker vi ikke om. Den eneste måde at få hashmarkedet ud af Christiania på er at forlade tankegangen om, at markedet kan forsvinde. Og i stedet åbne en snes halv-legale hashcaféer i det storkøbenhavnske område, sådan at Brønshøj har sin café, og Brøndby Vester sin, og Hellerup sin, og Amager har to, ha, ha, og Christiania har to. Vi har ekspertisen til overflod. På den måde kan man styre handlen, lave skat på den og skille hashen ud fra de hårde stoffer.

MAN SKAL IKKE HÆNGE SIT SNAVSEDE VASKETØJ OP I FULD OFFENTLIGHED. DET BETYDER SÅ TIL GENGÆLD, AT MANGE AF VORES INTERNE PROBLEMER KAN VI IKKE DRØFTE. JOURNALISTER LÆSER JO OGSÅ UGESPEJLET.

Efter at hashmarkedet i halvfemserne voksede ud over alle bredder, så skilte det sig ud som en stat i staten. Det lukkede sig om sig selv. Enten vidste man en hel masse eller også ingenting. Og dem, der ved en hel masse, de holder det for sig selv.

Vi bliver konstant kritiseret for ikke at tage afstand overfor udskejelser omkring hashmarkedet. Vi tager aldrig afstand. Det er også meget forståeligt, for roder man sig ud med folk, så ser man dem jo hver eneste dag. Måske har den kriminelle tavshedspligt, Omertaen, som den hedder i Italien, spredt sig lidt for meget i Christiania.

Tue Tuesen sagde: Fred med sin gud, fred med sin næste og fred med sig selv.

Moloer: Molotov cocktails

Ugespejlet: Christianias Ugeblad

Gaden: Pusherstreet

Christianiapatruljen: Politindsatsen på Christiania fra 1992 - 93

MEN DER VAR ALTID BLOMSTER PÅ BORDET

LISELOTTE NIELSEN. FØDT 1955. CHRISTIANIT FRA OMKRING 1982. ARBEJDER SOM KOGEKONE PÅ BORUPS HØJSKOLE I KØBENHAVN. HAR OPDRAGET TRE BØRN PÅ CHRISTIANIA.

Jeg fyldte atten år i Fredens Ark, men alting var så skrøbeligt og for meget. Lige så snart man gjorde et badeværelse rent og vendte ryggen til, og vi var mange om det, så var der junk igen. Jeg var for følsom og kunne ikke klare bisserne. Mikkels far og jeg flyttede ud i byen og lavede en forretning på Nørrebro. Vi var omkring

Flinterenden på Amager, hvor Mikkel blev født, og rykkede så til Larsbjørnsstræde. Her blev jeg skilt fra ham, da Mikkel var omkring to år. Da jeg flytter tilbage på Christiania, er det hos min datter Josefines far, Tom. Tom stod altid og råbte efter mig på gaden, når jeg kørte forbi på min cykel. Mikkel var fire og et halvt år og

voksede op der, i et lille hus bag Indkøberen på Christiania. Det var lækkert, med et lille badekar, et meget hyggeligt lille hus.

Ved Indkøberen var bare noget mudder og en hængekøje, og altid kom børnene ind med hundelort på gummistøvlerne. En dag sagde jeg til Tom - Vi får fat i en lastbil, der bare kan tonse mega meget sand på. Så siger Tom - Skal vi ikke lave en legeplads? Jo, fedt. Så vi lavede svævebane og rutschebane, og Indkøberen støttede legepladsen. Men der var også sindssygt meget ballade.

MAN SKULLE IKKE LIGGE EN LEGEPLADS HER,
HVOR DER VAR SÅ MANGE DRUKKENBOLTE.
MEN HVIS FORÆLDRENE MØDTES HER,
HVORFOR KUNNE BØRNENE SÅ IKKE HAVE
ET FEDT STED UDEN AT FÅ LORT PÅ GUMMI-
STØVLERNE? VI BYGGEDE SMÅ HAVEMØBLER,
SÅDAN NOGLE SMÅ LYSERØDE TING. DET BLEV
EN FANTASTISK LEGEPLADS.

Da vi flyttede ud fra Tom, rykkede vi ind til Claus og Madeleine og boede i bofællesskab, og det var fantastisk. De kunne gå ud, når jeg var hjemme, og omvendt. Det kan godt være, at Mikkel ikke syntes, at der var så spændende, for han havde jo flyttet rundt og var otte år ældre end Josefine.

Han havde jo ikke rigtigt sin far, og jeg var så optaget af mig selv og alt det, der skete med

Josefines far. Det var jo lidt dramatisk, den måde vi flyttede på. Pludselig havde vi ikke noget sted at bo. Mikkel havde heller ikke sit eget værelse. Vi boede bare på et loft, og så boede Claus, Madeleine og Hans Christian der. Der var ikke rigtig noget privatliv. Det var ikke noget rigtigt hjem. Det varede i to år. Så var det, at jeg fik det sted, hvor jeg bor nu.

Vi fik lavet det ene rum, hvor vi alle tre boede. Der var kun tagsten og et hullet trægulv. Der var ikke toilet og ikke vand og ingenting til at starte med. Det var heller ikke så let. Så fik jeg endelig sat underetagen af vores afdeling i en sådan stand, at jeg kunne komme nedenunder og sove. Og fik Mikkel sit værelse.

Der har altid været trygt, men der har været forvirring. Han er vokset op i en rodet barndom. Der gik jo mange kærester igennem. Når jeg kigger på det bagefter, tænker jeg – Hold da op. Men der var dejlig mad om aftenen, frugt i skålen og en buket blomster på bordet, ligegyldigt hvor vi var. Selv to kvadratmeter kan laves rigtig lækre. Og det har jeg altid gjort. Så fik jeg jo Carl, min yngste søn, og så byggede vi lidt mere.

Men Mikkel måtte jo ud af sit værelse, hvor Erik og jeg skulle være med Carl, som var baby. Mikkel og Josefine måtte så have deres afdeling på reposen. Da Mikkel kommer hjem fra efterskole, ville vi sætte den underste del af huset i

stand til ham, men han finder meget hurtigt ud af, at der er ledigt ovre i Ungdomsboligen Bom Shanker.

Jeg arbejdede i Den Grønne Hal samtidig med en anden mor, som havde tre drenge. Meget tidligt var drengene begyndt at hænge ud nede ved bageren, og vi vidste jo ikke, hvad de lavede dernede. Vi stolede ikke på dem, ikke en skid. De løj hele tiden og kunne jo hurtigt komme hen og få røget noget hash, og det gjorde de sikkert også.

VI SKIFTEDES TIL AT HOLDE ØJE MED DEM, DEN ANDEN MOR OG JEG. SÅ TOG VI EN TRILLEBØR OG SAGDE TIL DEM, AT DE MÅTTE SKYNDE SIG AT KOMME, FOR DER SKULLE HUGGES NOGET BRÆNDE OVRE VED HALLEN. SÅ STOD DE JO SÅDAN – ÅÅH NEJ, SHIT, SHIT, SHIT. NU KOMMER DE!

Jeg har aldrig kunne give lussinger og den slags, men hendes hånd sad så løst. Whap, sagde det bare. Og hun råbte og skreg, og de fik et par lussinger.

Der var jo nogen gange vold og meget hash-handel derovre ved bageren, den ligger midt i Gaden, og man kunne meget hurtigt blive fidi-bus. Hey, smut lige over og hent nogle pizzaer, så får I en halvtredser. Derfor hentede vi dem hele tiden eller gik forbi.

Der er jo ikke noget barn her, der render rundt på gaden og siger - Jeg kan ikke finde hjem. Jeg var alene med Mikkel og senere også med Josefine. Herude er der naboen og dem derhenne, og du kan altid lige gå over på den anden side.

MAN HAR ET KÆMPE, TRYGT OG DEJLIGT LANDSBYSAMFUND. JEG TROR, AT HVIS DU HAR NOGLE ORDENTLIGE FORÆLDRE, KAN DU FÅ DEN LYKKELIGSTE BARNDOM PÅ CHRISTIANIA.

Når du sender din unge ned fra din lejlighed ude i byen efter mælk, så går de lige ind i det kriminelle miljø. Jeg har altid haft den opfattelse, at det ville være værre at sende sine børn fra den ene blok til den anden ude i byen, end at spørge sit barn her – Løber du selv hjem fra din kammerat i Løvehuset? Her er et kæmpe netværk, og det kriminelle miljø er en brøkdæl af det liv, der leves her.

Børnene her følges jo ad fra vuggestue, børnehave, til fritidshjemmet Sølyst og klubben Rosinhuset og ungdomsklubben. Og så er der også aktionsdage og arrangementer. Det var fantastisk at have barn på Christiania. Der er åbenhed, ungerne kan lege sammen, de går i de samme institutioner, de flytter sammen, er venner og bliver en gruppe.

Til sidst gik det helt galt, syntes jeg, så jeg snakkede med Mikkel om at komme væk på

efterskole. Jeg kan huske, at han lå her i en hængekøje, og vi talte om det, og han sagde – Jeg har i virkeligheden også lyst til at komme væk. Da han så kom på Rantzausminde Efterskole, rottede han sig sammen med en anden. De kom fra Christiania og kunne bare det hele. Det endte med at eleverne tog det op i plenum og sagde til de to, at nu gad de ikke deres stil mere.

Jeg talte meget i telefon med ham og sagde – nu holder du bare ud, du kommer ikke tilbage, du skal fuldføre. Mikkel gik så rundt til alle eleverne og bankede på døren, og spurgte – Hvad er det, I har imod mig? Det var lærerne meget imponerede over. Så blev det klaret og gik faktisk godt.

DE HAR LÆRT EN HELT MASSE AF AT VOKSE OP HER, FOR EKSEMPEL AT HUGGE BRÆNDE OG TÆNDE ET BÅL. DE HAR OGSÅ LÆRT, AT MÅSKE SKAL MAN HENTE VAND OVRE I EN ANDEN VANDHANE. DE HAR LÆRT, AT HVIS HELE DET ELEKTRISKE OG TEKNOLOGISKE SYSTEM, SOM VI LEVER I, GÅR NED, SÅ KAN DE OVERLEVE.

De har også lært at have langstrakt tålmodighed med deres medmennesker. De har lært at se en bums, der går rundt og råber og skriger, og svare – nå ja, det er bare Heinrich. Hej Heinrich. Whoaa!, siger han så, nå ja, hej, hej.

Der har selvfølgelig altid været nogen, hvis forældre var fuldstændig udsyrede og som skulle have hjælp igennem de sociale instanser. Jeg har kun oplevet to tilfælde, hvor børnene blev fjernet, og hvor vi ikke selv har kunnet klare det. Vi har altid selv prøvet at tage hånd om dem, der var svage.

Der var nogle børn her på Christiania, der ikke kom på sommerferie. Så lavede Thomas det, der hed Ud Af Røret. Det var en skitur, der til at starte med omfattede fem til seks drenge. Men så var der nogle af de andre, der fik lov til at komme med, og til sidst endte det med, at alle ville med. I dag bliver der lavet støttefester, så alle børnene, hele landsbyens unger, kan komme på en fed ferie til et skihotel i en hel uge.

Gaden: Pusherstreet

Fidibus: Stik i rend dreng for pusher

DET KRÆVEDE EN ROBÅD AT KOMME DERUD

MIKKEL DAMGAARD NIELSEN. BOR I HUSET GRISESTIEN I NORD OMRÅDET. FØDT 1978. CHRISTIANIT SIDEN 1982. UDDANNET MURER, ER MURERMESTER I EGET FIRMA.

Da jeg var omkring fem år, havde vi venner fra Christiania et trip med, at man ikke måtte være forfinet. Vi legede, at vi var containerbørn. Vi smurte os ind i fedt fra containerhængsler og kastede vores cykler ned fra taget af Vinhuset, en restaurant her på Christiania, for at cyklerne blev bulede. Det var min mor ikke så vild med.

Dengang kunne vi bade i Christiania Søen, Stadsgraven, den var ren, ikke som i dag med

kloakudledning. Vi havde en lille badebro. Vi kunne både springe fra badebroen og fra Dyssebroen. Da jeg blev omkring ti eller elleve år, blev søen beskidt. En af os børn fik en byld på armen. Nogle af hippierne prøvede at rense søen på alle mulige alternative måder, der ikke virkede en skid.

Da jeg var omkring tolv år, smadrede vi venner et vindue i den Grå Hal og kravlede ind og

begyndte at skate derinde. Der havde ikke været arrangementer i hallen længe. Da de voksne opdagede os, gav de os lov til at bruge stedet og byggede en vert-rampe til os, og vi byggede selv mange små fly-outs og quarter-pipes. Danmarks første indendørs skaterhal. Vi havde den i næsten et år. Der stod en skurvogn inde i hallen, en gammel backstage skurvogn, som vi fik lov til at lave klub i bagefter.

Vi skatede også meget i skolegården på Christianshavns Skole, efter lukketid. Jeg var mere i skole, når skolen var lukket, end når den var åben. Man kunne bare få en af de store til at skrive i kontaktbogen. Lotte, min mor, lagde ikke mærke til det.

Christiania var en kæmpe legeplads uden biler, kun med cykler og hestevogne. Om sommeren boede vi på Kanin Øen, en lille ø i Christiania Søen. Vi slog telte op og overnattede derude, byggede tømmerflåder. Der kom aldrig nogen voksne, for det krævede jo en robåd at komme derud.

VI TOG IND I MAGASIN OG STILLEDE VORES GAMLE SKO OG TOG NOGLE NYE. DER VAR SGU IKKE NOGEN, DER HAVDE RÅD TIL AT KØBE NYE SKO TIL OS.

En dag havde vi overhørt nogle af de store drenge tale om et knæk, de havde lavet ude hos faren til en, som vi kendte. Så var vi fire rødder,

jeg var den yngste på elleve år, og den ældste var tretten. Vi besluttede, at vi også ville lave et knæk. Vi kom ind ad bagdøren og fandt alle mulige ting derinde, hos en af mine venners far. En af de andre drenge begyndte at tage bøger ud af reolen og fandt pludselig et kæmpe bundt penge. Vi smed alt andet og løb ud.

DER VAR OVER 20.000 KRONER. VI GIK DIREKTE OP TIL TORVEGADE, TOG EN TAXA TIL IMPERIAL OG FYLDTE DEN STØRSTE POSE MED BLAND-SELV-SLIK OG GIK IND OG SÅ COMING TO AMERICA.

Hvor vil I sidde, spørger hun ved lugen, og vi siger - Forreste række. Vi kunne ikke se en skid, og vi kunne heller ikke spise alt slikket, så vi endte med at kaste det efter hinanden. Bagefter gik vi hen til skater-butikken Mills og købte alle sammen Christian Hosoi skateboards og hitbags. Og skatede hjem.

Vi aftalte alle fire at mødes klokken otte næste morgen på Torvegade. Vi pjækkede fra skole og tog en taxa mod Bakken. Vi ville give drikkepenge, men turde ikke og gemte i stedet omkring firehundrede kroner rundt omkring i taxaen. Alt var lukket på Bakken så tidligt om morgenen. Vi gik så på Peter Lieps og bestilte det store morgenbord med alt fra menuen. På et tidspunkt kommer en tjener så og spørger, om vi kan betale. Vi har hver tusind kroner på os, og en holder resten af pengene, som på det

tidspunkt er 13.000 kroner. Jeg hiver tusind kroner frem. Så gik der femten minutter, og så kom politiet. De rodede vores lommer igennem og fandt de tusind kroner på os hver, smøger og en chillum. Jeg sagde, at jeg havde fundet chillummen på CA og skulle give den til min far.

De tog os med på Klampenborg

Politistation. Vi bildte dem ind, at vi ikke havde telefon. De låste os inde i en celle i fire timer. Derefter kørte de os tilbage til Bakken. Vi gik direkte hen til et lykkehjul og købte alle numrene.

I TRE MÅNEDER LEVEDE VI I SUS OG DUS. PÅ ET TIDSPUNKT HAVDE VI KUN TYVEKRONE- SEDLER OG HALVTREDSKRONESEDLER, FOR DET VAR ET RIGTIG PUSHERBUNDT.

Vores ven opdagede, at det var os, der havde taget pengene. Den eneste flad jeg har fået i mit liv af min mor, sad der promte. Vi skulle sælge vores boards og betale 2500 kroner hver. Der blev holdt møder mellem de voksne. Vi skulle arbejde. Jeg fik stuearrest i tre måneder og skulle med min mor på arbejde i den Grønne Hal, hvor jeg sækkede Junckers parketgulv til brænde i store sække. De var imponerede over mine evner og gav mig hurtigt løn. Efter det var jeg ansat. Jeg lærte at køre gaffeltruck og kløve store stykker brænde for tyve kroner i timen og var glad for det. Jeg har aldrig stjålet siden.

Vi lavede hip hop og rappede. Jeg købte mit første kasettebånd med hip hop på torvet, med Rock Steady Crew, da jeg var omkring ti år. Så lavede vi en rapgruppe, hvor vi scratchedede med lynlåsene på vores parkacoats og lavede human beatbox. Vi kaldte os CA Posse. Vi tog ind og dansede breakdance på Strøget og turnerede rundt med fire kvadratmeter linoleum og en ghettoblaster.

Der var noget i Rockmaskinen, der hed Gong Show, et talentshow, som alle kunne stille op til. Her var gevinster fra trehundrede til tretusind kroner. Vi vandt hovedpræmien, da jeg var tolv, på et nummer med CA Posse, og brugte pengene på en professionel studiemikrofon for at kunne indspille vores musik. Bagefter slog vi os sammen med Søren Skov fra Bikstok Røgsystem. Han havde et musikprogram, en Amiga, som hjalp os med at producere noget musik, som vi skulle varme op for Nina Hagen med til en koncert i den Grå Hal. Hun synes, vi var for sprøde, selvom vores DAT bånd gik ned, og flere ting gik galt. Til sidst gik hun ud og rappede efter vores show. Det var grineren.

Jeg stoppede med at rappe, da mine homies tog hjem til Argentina, de var kommet til Christiania som politiske flygtninge.

Som nittenårig flyttede jeg kortvarigt på

Amager. Jeg sad i en lejlighed og så mig selv oppefra og følte mig isoleret. Jeg fik en utrolig

trang til at flytte tilbage. Her kendte jeg jo ingen og kunne ikke få fat på nogen, hvis mobilen gik ned, der var ingen have og kun en lille skodaltan.

Nu er min søn tredje generation, der bor her. Min mor flyttede herud som ung, fik mig, som nu har fået et barn. Vi bor her alle tre, plus min søster og bror. Jeg synes ikke, at Christiania er helt det samme mere, men jeg tror stadig, at børnene har et fedt sammenhold.

Tingene er blevet mere organiserede, der er ordnede forhold. Det er jo godt, og børnene er vildt glade for klubberne og de aktiviteter, der findes nu. Mange af pædagogerne i institutionerne er børn af Christiania. De laver optræden, har bod på julemarked, hvor de skal lave penge til koloni.

Regeringen kvalte den proces, som vi var inde i. Hvis ikke de var kommet med deres planer, havde vi bygget en masse fede ting herude. Vi havde for eksempel planlagt et plejehjem.

Min egen lille familie er en kernefamilie, der går op i familielivet på en måde, som slet ikke fandtes på Christiania dengang. Vi arbejder hele tiden, sådan har samfundet udviklet sig. På den måde går der noget tid fra at bygge på CA og være Christianit.

JEG KAN GODT LIDE, AT MAN KENDER HIN- ANDEN SOM I EN LANDSBY, OG AT MAN HJÆLPER HINANDEN OG ER DER I MEDGANG OG MODGANG.

Der er ikke noget krav til at være på en særlig måde, man er meget tolerant overfor andre. Det er fedt, at der er plads til alle de skæve eksistenser.

CA: Christiania

Sprøde: Seje

JEDIRIDDER SOM MIN FAR

PUSHER 1 OG 2. BEGGE ER I 30'ERNE. ARBEJDER I PUSHERSTREET. HAR VÆRET I MILJØET OG BRANCHEN SIDEN TIDLIG UNGDOM.

2: Det foregår jo ligesom i en hvilken som helst anden butik. Man har en vare, og den sælger man, og her er varen hash, skunk og joints og lidt lir, ikke. Et varieret udvalg. Der er mange kunder, sådan lidt i ryk. Du ved, så kommer metroen, og så er der efter maden, før maden.

1: Halvdelen af tiden er her totalt afslappende, og den anden halvdel – Boom! Folk løber rundt og råber - Oste, oste!

1: Hashmarkedet her på Pusherstreet er både blevet værre og bedre. Før var der flere pushere og flere elendige pushere. Jeg synes for eksempel ikke, at en gravid mor er en god pusher.

1: Efter rydningen måtte folk pushe ved at rende rundt og sige psst til kunderne. Der blev man nødt til at sige - Okay, jeg er kriminel. Jeg kan komme i spjældet, fuck det. Før ville nogle gerne pushe, fordi det var bekvemt. Og der sker nok ikke noget, hvis jeg sidder lidt inde bag i boden. Hey, du er kriminel.

2: Vi havde jo fem til ti år, hvor det var rimeligt solskin her på Gaden hele tiden. Så blev alle boderne revet ned, og mange blev *busted*. Derefter startede forretningen lidt hektisk op, men nu er vi næsten tilbage i boderne. Selvfølgelig er der ikke gasovn, Playstation og køleskab, var jeg lige ved at sige.

2: Der er stadig pushere for enhver smag. Der er nogen, der skal sælge det hele, og så er der dem, der bare laver til dagen og vejen.

1: Der er også nogen, der synes, at det er rigtig sejt at købe af en, der er sej. Årh hvad, hvor er han sej, mand, han står bare der og er på krudt.

2: DET VIRKER MERE RÅT NU, FORDI DER IKKE LÆNGERE ER BODER, HVOR DU KAN GÅ HEN OG RÅHYGGE. MAN STILLER SIG IKKE LIGE HEN OG HÆNGER UD MED SIN LOKALE PUSHER I TO TIMER. KUN HVIS DU GIDER AT STÅ VED EN TØNDE MED ILD I OG IKKE HAR NOGET IMOD AT LUGTE HELT VILDT AF RØG, NÅR DU KOMMER HJEM. DE FOLK HAR VI IKKE MANGE AF DESVÆRRE.

1: Christiania uden hashmarkedet... Alt, hvad der hedder liv og forretninger – Safi! Så skulle alt det erstattes af turistlort. Men det er selvfølgelig et problem med infrastrukturen, det er massivt med biler til og fra, og kommer du gående oppe fra metroen, er der jo et rend af folk, der bare skal købe hash.

2: For mig har Christiania og hashmarkedet altid hængt sammen. Det har det selvfølgelig ikke for én eller anden aktivist, der dog alligevel ryger. Jeg ved ikke, hvor vedkommende får sin tjald fra, og om de mener, at det kun er okay at være bagmand. Alle kan jo ikke købe fem kilo, hvis du forstår, hvad jeg mener.

1: De kan smutte ind til Maria kirken og købe deres klump.

2: Nogle køber sig ind på markedet på Pusherstreet. Men det sker også på andre områder i Christiania og ude i det normale liv. Der har folk bare ikke så mange penge at lege med som pushere, men så dealer de måske nogle andre ting. Under bordet.

1: Dem, der er født herinde og gerne vil pushe, de skal selvfølgelig bare gå for den.

1: Jeg er Jedi ligesom min far. He he... Hvis jeg ikke stod her og gjorde mig umage, stod der måske bare en eller anden, der ikke opførte sig ordentligt. Jeg har været lang tid i skole, ikke.

Jeg vil godt have, at der er hygge og god service. Det er en forretning, hvor folk skal være glade og komme igen.

2: Nej, det nytter ikke noget, at du bare står med én slags tjald og din attitude, ligesom i 80erne. Det var altså dengang.

1: På en måde er det bedre nu her på Pusherstreet, hvor det er lidt mere kontrolleret, hvem der er med. Det er nogle, der ikke rigtigt kan styre den der lottokupon.

2: Hvis du tror, at du kan alt muligt, fordi du har nogle skejser... Du skal stadig betale dine grossister, ikke. Det er det vigtigste. Og det er der mange, der glemmer. Så tager de på ferie, selvom de skylder ham og ham.

1: Du får en status af at være hashhandler. Man får lige sådan et hak op ad, ryger lidt op i hierarkiet, i det miljø. Det er der nogen, som ikke rigtig kan tåle og får lidt for store armbevægelser af. Det er også noget med, at når det nu er kriminelt, så bliver miljøet kriminelt. Hvis alle bare betalte, som de skulle, ville der være en del mindre problemer.

1: Hvis Christiania blev ryddet, så sad jeg sgu nok i spjældet for gadeuorden, molotov-kaskade-kastning mod panserne. Hashmarkedet er da værd at kæmpe for. Det er jo bare en plante, der vokser op ad jorden.

2: Jeg har det ikke dårligt med at sælge tjald. Det er ikke det samme, som hvis jeg skulle sidde inde for at stjæle eller sælge kokain. Det har de klovne til. Jeg kan stå inde for at sælge tjald til hver en tid. Jeg kunne forstå, hvis vi talte om kokain eller heroin, det er en hel anden målgruppe. Her er målgruppen lige så bred, som hvis du solgte alkohol på en café.

1: Dem, de tager ind i tv, er altid helt krank. De har startet med tjald og så videre på amf. Hash fik mig ud i det. Hvis det ikke var hash, så havde han drukket, og han var helt tosset under alle omstændigheder. Forældrene har også et ansvar.

1: Vi sælger ikke til børn, på det område har vi en knaldhård politik.

2: Man vurderer jo personen. Står der en på femten og virker som en på atten og svarer fornuftigt ... Jeg kan jo huske, hvordan det var. Hvis alle her sender dem væk, så ryger de ud i byen. Så ved man ikke, hvad de får tilbudt. Der ligger andre ting ved siden af tjalden de fleste steder ude i byen.

1: DE UNGE TILBYDER JEG ALTID ICE, FOR SÅ FÅR DE SÅ MEGET NEDTUR, AT DE ALDRIG RYGER IGEN! HA HA. NEJ, MAN HOLDER MORALEN PÅ ET PLAN. MAN SPØRGER BARE, OM DE HAR HÅR PÅ NOSSERNE. ELLER LAD MIG LIGE RINGE TIL DIN MOR, SÅ KAN VI FÅ AFKLARET, OM DET ER OKAY.

1: Du sletter denne her optagelse bagefter, ikke? Jeg har ikke haft telefon i syv år...

2: Det er meget forskelligt, hvilken holdning folk har både til at røre tjald-ballerne uden handsker på og til telefon. Gaden skal nok også være overvåget nu, ligesom dengang. De skal nok prøve det samme nummer, som sidst – da 56 blev busted.

1: Men denne her gang kan de ikke gøre det lige så aggressivt, for der er ikke nogen vagter der holder øje med om panserne kommer, så hash-salget er ikke ligeså organiseret.

1: Men altså - Fri hash *for life*, ikke. He he...
And peace.

Ice: Hash lavet af ryst fra skunk

Krudt: Anabolske steroider

Krank: Syg

Amf: Amfetamin

Safi: Færdig

Oste: Pansere

Gaden: Pusherstreet og området omkring

Gå for den: Gøre det

Busted: Anholdt

Jedi: Ridder fra filmen Star Wars

Skejser: Penge

Gaden: Pusherstreet

GUMMISKO MED TRE GULE PRIKKER

THOMAS ERTMANN. BOR I DEN BLÅ KARAMEL. FØDT 1980. CHRISTIANIT FRA 2005. BACHELOR I FILOSOFI OG VIDENSKABSTEORI FRA RUC. ARBEJDER I CHRISTIANIAS PRESSEGRUPPE OG HAR BLANDT ANDET MEDVIRKET TIL AT UDFORME CHRISTIANIAS NEJ TIL STATENS PLAN I JUNI 2008 OG UDSPIL TIL STATEN I SEPTEMBER 2008. HAR DELTAGET I EN RÆKKE AKTIONER TIL FORSVAR FOR UNGDOMSHUSET, CIGARKASSEN OG VADESTEDET.

Første gang jeg besøgte Christiania, var i 1995 under Roskilde Festival. Jeg kom herud og så Pusherstreet, som var en oase med palmer, mennesker og vildt mange boder. Jeg åd en hashkage og gik rundt herude, og så tog jeg ind til Strøget og for vild.

Da jeg endnu engang stod uden et sted at bo i København, var jeg nede i Byens Lys, biografen, hvor jeg mødte min veninde. Hun tilbød, at jeg kunne låne hendes sted i et par måneder. Det blev til et år, og så kom det op på områdemødet, og jeg fik lov til at blive. Det er bare et lille skur, der egentlig kun er egnet til en type som mig. Der er så grønt og fyldt med dyreliv. Jeg flyttede herud om foråret, og det var helt vildt dejligt.

Jeg var på dagpenge den første tid og havde læst ude på RUC. Jeg skulle jo søge fire jobs om ugen for at få de dér dagpenge. Og altså, jeg har læst filosofi. På de ét og et halvt år, hvor jeg søgte, så jeg ikke ét jobopslag, som havde noget med mit studie at gøre.

Til sidst blev det vildt hårdt, ikke kun at søge jobs, men også at skulle op og snakke med en fra a-kassen. Jeg skulle sørge for at søge nok, og de skulle nok tjekke efter. Det føltes som en kriminalisering. Samtidig kunne jeg dyrke dét med at diskutere filosofi, politik og alt muligt og komme i dybden med samtaler herude, fordi atmosfæren var åben. Jeg ved ikke, om det kunne kaldes et

job at hænge ud på Månen og snakke filosofi, men det var i hvert tilfælde sådan, at det var.

Kort tid efter skete der noget herude. Der var en hundehvalp, som blev skudt af politiet, og et fællesmøde dagen efter. Og der var ret meget kaos på mødet, for hvad skulle vi skrive i pressemeddelelsen? Da hunden blev skudt, reagerede nogle folk spontant med at gå ud og brænde en politibil af. Så blev de nogenlunde rolige - Okay, noget for noget. Men så kunne man høre politiet gentage i radio og tv, at de i selvforsvar havde dræbt en kamphund. Politiets vinkel var totalt løgn og fik folk til at lave ballade om aftenen. Folk føler, at magthavernes agenda hele tiden presses igennem.

SÅ SATTE JEG MIG NED OG SKREV PÅ DEN PRESSEMEDDELELSE, OG FOLK GIK FORBI OG SPURGTE – HVEM FANDEN ER DU? JEG SVAREDE – JEG BLIVER BARE SIDDENDE HER, TIL DEN ER SKREVET.

Kort tid efter stoppede en fyr i pressegruppen, og jeg overtog jobbet. Nu er jeg suget fuldstændig ind i alt herude. Fællesmøder, områdemøder, advokater, retssagen! Jeg har alt for meget arbejde nu. Pressetelefonen kan ligge stille i en uge, i den næste ringer ti journalister om dagen. De ringer klokken seks om morgenen eller et om natten. I starten hørte jeg telefonen, selvom den ikke ringede.

De gamle har kæmpet i fyrre år snart og har brug for tryghed og sikkerhed. Jeg tror, at tohundrede til trehundrede nye boliger herinde, hvor unge kunne lære at deltage i kollektivet og støtte op om Christiania, kunne give en positiv eksplosion. Der er bare en anden energi i ungdommen. Unge ser verden på en mindre ideologisk og mere naiv måde, og den energi skal integreres mere her.

Christiania er et symbol, der peger fremad. Vores måde at tænke på er den nye, og deres er den gamle. Ordensmagten patruljerer herude hele tiden og har gjort det i flere år. De siger, at de ikke kan tolerere hashhandlen. Men jeg tror, at de først og fremmest ikke bryder sig om at høre os sige – Vi kan godt selv. Vi behøver ikke hele den bureaukratiske struktur. Det kan lade sig gøre at skabe et samfund, hvor den første tanke ikke er – Hvad kan jeg tjene på det her? Men - hvorfor er jeg her, og hvad vil jeg gerne?

DE ER BANGE FOR, AT FOLK KOMMER FRA VEST JYLLAND OG SER, HVAD VI EGENTLIG LAVER. HAR DE LAVET DÉT DER SELV? DET KUNNE DA OGSÅ VÆRE, AT VI KUNNE LAVE EN ALTANKASSE DERHJEMME UDEN AT SPØRGE OM LOV. DET HANDLER OM, AT FOLK ORGANISERER SIG NEDEFRA I STEDET FOR OPPEFRA OG AT MAN IKKE BEHØVER BESKED FRA EN AUTORITET FOR AT KUNNE HANDLE.

Da jeg startede med at komme på Roskilde Festival, var der ikke så mange vagter, ikke noget pigtrådshegn, ikke alt det der. Folk tog sig af hinanden. Hvis der lå en og rallede, gik man sgu hen og samlede ham op. I dag er der flere tusinde vagter, så når nogen går ned med flaget, regner forbipasserende med, at en vagt tager sig af det. Og sådan er det også i Danmark i dag.

Folk regner med, at politiet ordner det, som de ikke selv kan *deale* med. Institutionerne styrer os, og jeg synes, det burde være omvendt. Christiania er et godt eksempel på brugerstyring. Her bestemmer folk på gulvet, hvad der skal ske videre op i systemet.

I sommer ændrede stemningen sig herude, da vi i fællesskab sagde nej til statens aftale. Hvis vi ikke har hinanden, så kan de rulle hen over os, men står vi samlet, er vi stærkere end dem. Det var klart i statens interesse at få os til at diskutere: Skal I have en aftale på vores præmisser eller skal vi bare komme med bulldozere?

Nogle folk kunne bare ikke klare det. Der vælter politi rundt ude foran vinduet, breve fra Slots og Ejendomsstyrelsen flyder ind gennem brevsprækken. De tænker - Vi skal bare have ro, så børnene ikke behøver at være bange. På fællesmødet skulle folk sidde og tage stilling til problemstillinger og tekster skrevet af KAB, Realdania, SES og advokaterne. Kontaktgruppen prøvede at formidle det her lorte jurasprog,

sådan at folk kunne forstå det. Nogle har måske ment, at det var bedst bare at beslutte hen over hovedet på dem, der ikke kunne sætte sig ind i stoffet, men det skete ikke, og det har styrket min tro på fællesskabet.

Det handler ikke om dine fire vægge. Det er jo Christianias hus, og du har kun en brugsret. Det, at ejerskabet ikke eksisterer her, er virkelig vigtigt og stærkt. Idéen om, at jeg behøver ikke at eje en skid, men kan være stærk på nogle andre præmisser. Privat ejendomsret, den tilhører det sidste årtusind. Vi har strakt os ufatteligt langt her på Christiania. Vi har været ude og sige til folk - Hvad siger I til at flytte jeres hus? Hvad siger I til, at jeres hus rives ned? Og en del folk sagde faktisk – Jeg vil godt ofre mig, for jeg kan se det større perspektiv.

HOLD KÆFT, HVOR KOM JEG I GODT HUMØR,
DA JEG GIK FORBI PYRAMIDEN OG SÅ ALLE
SAMLES OM AT BYGGE HUSET OP, STIK IMOD
SLOTS OG EJENDOMSSTYRELSENS PÅBUD. DET
HER VAR NOGET, VI SELV HAVDE BESTEMT.
DET VILLE VI GERNE, OG DET SAMLEDE OS.

I erhvervslivet og i Foghs regering har man overtaget begreber, som opstod på Christiania for over tredive år siden. Hele den økologiske bevidsthed og klimabevidstheden fandtes jo herude for mange år siden. Og nu prøver de at hive det op for at sælge deres produkter. Det klinger sjovt at høre højreorienterede partier komme med budskaber som Plads til forskellighed.

Christiania er jo et ufatteligt *brand*. Med vores tre gule prikker, som nogen har kopieret til deres gummisko, når vores mærke og budskab ud til undergrunden i skatermiljøet i hele verden.

Månen: Café Månefiskeren

SES: Slots og Ejendomsstyrelsen

Deale: Håndtere

HELDIGVIS ER JEG IKKE DIKTATOR

DORTHE LA COUR. BOR PÅ BJØRNEKLOEN. FØDT 1945. CHRISTIANIT FRA 1976.
UDDANNET REKVISITØR OG SCENOGRAF. ARBEJDER SOM KUNSTMALER.

Christiania er selvfølgelig ikke til salg.

Vi har gjort et kæmpe arbejde for at skabe en fristad. Det har vi gjort i lyst og leg og uden skelen til nogensinde at eje. Christiania har aldrig brudt sig om den private ejendomsret indenfor fristaden, og jeg tror, at den skaber mere krig og kaos. Tag for eksempel Kain og Abel myten.

Christiania kunne være et super *brand* for Danmark. Vi kunne, hvis vi ellers fik fred, lave et bæredygtigt centrum i midten af København. Men hele tiden skal vi forstyrres af politikere og politi. Christiania er på mange måder et moderne samfund, så moderne, at det næsten er gammeldags.

I fire år har vi nærmest stået stille på grund af en lov udarbejdet af embedsmænd bag skriveborde i et forretningsministerium og af et næsten enigt Folketing. Det er alle folk, som ikke ved, hvad de taler om, men bare vil have lov og orden. Er det i orden, nej gu er det ej, men det er magtens sprog.

Agaven, den der kaktus, som gror i Mexico og USA – den vokser og vokser, og pludselig får den en enorm stængel og en blomst. Og så en dag kaster den alle sine frø, milevidt, når vinden blæser. Men dermed dør den - Bum! Men alle frøene er ude.

Min egen intention var, at Christiania skulle være en skole: Her skulle vi lære respekt, tolerance og at være hjælpsomme og sociale. Vi skulle lære at lave kloak, installere el og bygge og også blive helbefarne mennesker. Og når vi syntes, at studenterhuen var hjemme, så var det videre. Ud i verden for at gøre en forskel.

JEG KAN FÅ AT VIDE, AT JEG ER UTOPIST. OG DET MÅ DE GERNE SIGE, FOR HVOR FANDEN ER CHRISTIANIA UDEN UTOPIA?

Slots og Ejendomsstyrelsen, kom an, hvis I tør! Jeg vil til enhver tid kæmpe for Christianias huse. Men jeg er ikke selv bange for at miste noget. Jeg putter bare lige nogle penge i lommen, pensler og farver. *On the road again.*

At fællesmøderne de sidste år er blevet struktureret så stramt – det kan jeg ikke lide. Det er ligesom inde til retssagen i Landsretten. Der taler man om ekstrakten. Når vi har snakket alle sammen, så putter vi det ned i en flaske og ryster den. Men den ekstrakt giver jeg ikke meget for at drikke. Den består af alt for mange ubekendte.

I endnu ældre dage var det jo rigtig sjovt. Dengang boede der stadig mange originaler på Christiania. Altså sådan Heinrich, gange ti, ikke? Og de var der alle sammen. Og de var fulde og alt muligt, men dengang var der ikke noget - Shhh! Eller - Smid ham ud, han er fuld. Alle

havde taletid. Hold da kæft, nogle møder! De var vilde. Og jeg savner dem lidt.

MIN FAR HAR HELDIGVIS LÆRT MIG: DER SKAL NOGLE AF ALLE SLAGS TIL, *IT TAKES SOME OF ALL KINDS TO MAKE A WORLD.* OG DE ER HER SGU ALLE SAMMEN. OG DET ER JO FEDT, IKKE?

Jeg er jo anarkist. Jeg kan godt lide, at folk gør, hvad de gør, hvis de kender de der ganske få spilleregler. Altså, du må ikke bygge et højhus og du skal passe på voldene og snak lige med din nabo til begge sider. Almindelige menneskelige relationer. Så synes jeg, det går meget fint.

Vi er jo virkelig på forkant med udviklingen herude. Men prøv at se Refshalevej: Biler, biler, biler. Vi er bilfri by, ja, vor herre bevares! Tivoli er også bilfri, alle bilerne står bare udenom. Man skulle tro, at folk ikke kunne gå mere. Op på cyklen og gang i den. Skal I allerede have rullestol og rollator?

Jeg er træt af, at folks levestandard er blevet så høj. Der er ikke ret mange, jeg kender, der kan overskue at leve for under 10.000 kroner om måneden. Hvis jeg sælger et par billeder, uha, så kan jeg virkelig komme derudaf i lang tid. Jeg synes også, at det er rigtig mærkeligt, at man både kan være Christianit og have en bil på vejen og et sommerhus, en villa i Sydfrankrig og på Filippinerne og bob bob bob. Og så også

bo her. Hvornår har man så tid til at deltage i projektet Christiania? Christiania får så lidt. Nogle gange er jeg så grov, så siger jeg, at en masse nasserøve, parasitter og snyltere har slået sig ned her. De bruger deres energi på at fodre interesser andre steder. Det er snyd, forbudt!

Det er da svært at rumme ham min nabo, der lige er flyttet fra en gæld på 109.000 kroner og som forlanger at kunne komme tilbage om et år. Jeg siger – Det kan ikke lade sig gøre. For hvad så med hende, der bor der nu, så fuldstændigt usikkert og uden at kunne sætte noget i stand. Hun skal være heldig, hvis hun ikke falder igennem gulvbrædderne. Skal han bare have ret til at holde på sit sted i et år, imens han afprøver, om han kan bo i sit sommerhus? Nej, gu skal han ej!

Folk var ret trygge, dengang en kaptajn sad ved roret og der var sådan nogle meget socialistiske dagsordener. I dag er der ingen kaptajn, vi er et anarkistisk samfund, og det er måske lidt forvirrende. Der ikke nogen dagsorden mere. Skibet ligger sådan lidt i orkanens øje og drejer rundt og rundt, og alle har kaptajnens kasket på og siger - Vi skal den vej, nej, den vej. Og vi kommer ikke ud af stedet. På den måde er jeg jo træt af det kollektive.

Jeg er jo så fræk, at jeg i Jørn Balthers film siger - Hvis bare I gør, som jeg siger, så skal det nok blive godt. Men det er jo mere for at være fræk og sjov, ikke?

DER ER HELDIGVIS INGEN, DER PEGER PÅ
MIG SOM DIKTATOR, FOR SÅ VILLE JEG SIGE:
BÆREDYGTIG UDVIKLING NU! TOTALT KON-
SEKVENT. SÅ RYGER ALLE BILERNE PÅ REFS-
HALEVEJ! OG ALLE SKAL HAVE MULDLOKUM-
MER, OM DE SÅ SKAL HAVE DEM OPPE I
POTTEPLANTERNE.

Men jeg elsker alle de drømme, der ligger i
Christiania, og en skønne dag skal de nok blive
til virkelighed.

Trykt hos Eks-Skolens Trykkeri

Grafisk design: Kezia Museth

Tekst og fotos copyright © 2008 Marie Rosenkrantz Gjedsted og Nanna Pil Arendal Winther

Støttet af

KØBENHAVNS KOMMUNE

DJ/Fotografernes Ophavsretfond
Colorgruppen

RESERVATET CHRISTIANIA